

Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

323.1(439Bp)(89-9)

Szerző:

Cím: *A pesti „görögök”*

Hely

Idő

1927

Személy

Forrás:

Pesti Napló

Bp

(Hely)

1927. 7. 1.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

A pesti „görögök”

*

Nagy vizály volt Péter Pál napján a pesti görög templomban: a misét meg akarta zavarni a templom régi görög papja, de a rendőrség idejekorán eltávolította Orfanidesz főtisztelendő urat, s azután a misét zavartalanul megtarthatta egy Wiener nevű »görög« pap. Nem furcsa dolog ez?

Ebben az egész tiszteletreméltó társaságban, azt hiszem, már csak a rendőrileg eltávolított pap volt az igazi görög; a többi hívek majd csaknem olyan görögök, mint én vagyok, a miséző Wiener főtisztelendő úr pedig még kevésbé görög, mint én.

Egyik dédanyám görög származású nő volt, — nővére annak a híres hajósnak, akit Szegeden Öreg Zsótér János néven még ma is emlegetnek. Ez a Zsótér kiváló üzleti szellemén és nagy gazdagságán kívül arról volt nevezetes, hogy megkontrázta a gőzhajót, Mikor 1833-ban gróf Széchenyi István a Duna nevű gőzhajón Szegedre érkezett, mindenki nagyon megbámulta a hajót, mely »víz ellen is ment«, noha nem húzták sem lovak, sem emberek. Zsótér János, kinek akkor már számos »bögös hajója« járt a Tiszán és a Dunán, igen meg lehetett hatva az új hajótól, mert nyomban elhatározta, hogy majd építtet ő még különbet. Meg is csináltatta a hajót — löerőre; a hajóban elhelyezett, körben járó lovak forgatták az új-fajta hajó kerekét, mely hátul, a hajó végén volt elhelyezve, úgy mint a Mississippi gőzösein. Az öreg Zsótér persze sohasem járt Amerikában, sőt akkor még nem is járt gőzhajó a Mississippin, a kereknek a hajó farán való elhelyezését tehát ő találta fel. De nem sokat ért a találománya, az ár ellen még a lomha Tiszán is alig haladt a hajója, mellyel még harminc évig babrált az öreg, anélkül, hogy veszedelmes konkurenciát tudott volna csinálni a gőzhajózásnak.

A régi világban, de még a mult század első felében is, jobbára a hajózás haszna csábította a görögöket Magyarországra. Igaz, hogy voltak itt már ősrégi görög kolóniák is, mint például Tokajban és Egerben, — ezek azonban rég kivesztek. A ma élő görög familiák, Miskolcon, Kecskeméten, Pesten, Szegeden, csaknem mind XVIII—XIX. századbeli bevándoroltak, s közülük a legrégibbek, úgy látszik, a szerbekkel jöttek be a Csernovics-féle telepítések idején, — már nem az eredeti hazájukból, Macedónia déli részéből, hanem már másodlagos lakóhelyükről, Szerbiából. Valami jóviszonyban azonban nem lehettek a szerbekkel, és Szegeden éppen ezért hamar különváltak tőlük s már olyan régen katolikusok lettek, hogy görögkeleti vallásukra már nem is emlékeznek. Kecskeméten, ahol a görögök mellett nem éltek szerbek, a görögök nem civakodhattak velük és megmaradtak görögkeletieknek.

Nincs az a történettudós, aki a pesti görögök ügyeivel tisztába tudna jönni. Itt a szerbek külön egyházat alapítottak, még pedig kettőt: egyet Pesten, egyet Budán. Ezeken kívül volt még egy görögkeleti egyház, mely gyaníthatóan közös pénzen létesült. Ezt a régibb időkben »macedón egyháznak« nevezték, hogy megfértjen benne minden balkáni eredetű nép, mint »otthon«, Macedóniában. Mikor az abszolutizmus idején a hazai románok függetleníteni tudták magukat a karlócai patriárkától, azaz mikor különváltak a szerbektől, ez a pesti egyház is felvette egy időre a »román« nevet, noha igazi román tagja talán sohasem volt az egyháznak. Az egyházközség tagjai azonban szabadulni akartak a karlócai főhatóságtól; ösztönszerűleg cselekedtek így, mint már teljesen elmagyarosodott hazafiak. Utoljára, ha jól emlékszem, »román-macedón egyháznak« nevezték magukat. Körülbelül húsz évvel ezelőtt egy tehetséges fiatal ügyvéd (Nagy Emil, a későbbi igazságügyminiszter) végleg elperelte ezt

az egyházat minden vagyonával együtt, a szerbektől, s ettől kezdve »görög egyház« nevet viselt az időközben parányira apadt kolónia. Mivel az óriási bérház szépen jövedelmezett s megvolt a nagy templom, egyenesen Konstantinápolyból hozattak egy valódi görög papot.

S itt kezdődtek a nagy bajok. A néhány családból álló egyházközségben már senki sem tudott görögül; viszont a görög pap nem tudott magyarul. A hívek nem jártak templomba; ha a pap misézett is: maga volt a templomban, s ha az Ikonosztáz ajtajába állva kikiáltotta is, hogy »Bölcsesség! Figyelmezzetek!« Vagy: »Az Úr legyen veletek!« — csak a fehérre meszelt falak válaszoltak neki, visszaverve a szavait, s nem a hívők.

Emiatt rosszkedvű lett a pap és zsörtölődő. Az egyházközségi gyűlelkeken, hol az »anyagiakat« el

kellett intézni, veszekedtek egymással; végül »felmondták« a görög papnak az állását s a plébániáról kilakoltatták. Mivel pedig most mégis áhítoztak egy misére: hozattak papot Hódmezővásárhelyről, s énekkart Kecskemétről. A pap ugyan német eredetű és magyar származású és katolikusból lett görögkeleti s a kórusban szintén többen vannak a katolikusok és reformátusok, mint görög hitűek, — de a régi világ illúzióit és hangulatát mégis fel akarták kelteni s ez sikerült volna is, ha nem kellett volna a rendőrség asszisztenciáját kérni.

1

Visszamenekülni a multba: öreg emberek hi-
ábrándja. A mult elszállt, — nincs többé! Görögök
— itt nincsenek többé. Mindenesetre jobb a szegedi
görögöknek, akik már rég leszámoltak a multtal, a
ugyanúgy beolvadtak a magyarságba, mint többi
elődeim, a kunok, akik közül senki sem tud már egy
szót sem a kun nyelvből s akikben ősi vallásuk em-
lékeiből, a mohamedán »pszichéből«, sincsen már
semmi egyéb maradvány, mint hogy minden szép
lány és minden szép menyecske után ösztönszerűleg
megfordulnak az uccán...